

e) § 1422 o. o. z. pojednává o dalším případě cesse nároků z pohledávky, při kterém jakýkoli regres vyloučen jest, a to tehdy, platil-li kdosi třetí za dlužníka s jeho srozuměním. Jinak má se věc, poskytl-li kdosi třetí zaplacení bez přivolení dlužníka za souhlasu věřitele. V tomto případě má tento plátce vedle práva na postup i právo regresní ve smyslu §§ 1042 a 1358 o. o. z. (rozh. ze dne 27. června 1859, č. 7291, sb. č. 822).

f) O regresním nároku ze správy viz čl. »Správa«.

2. Obchodní zákoník obsahuje dva případy nároků regresních, které jsou zvláštností zákona obchodního. Čl. 149 stanoví totiž co do promlčení žalob proti společníkům zrušené obchodní společnosti, že promlčení místo má i naproti nezletilým a poručencům, jakož i právníckým osobám, jimž po zákonu přísluší práva nezletilců, avšak s výhradou regresu za poručníky a správci.

Další případ shledáváme v čl. 410 obch. z. Jde-li totiž zboží rukama více povozníků, má poslední z nich při odevzdání zboží — nestanoví-li nákladní list opaku — vymáhati i pohledávky oněch předchůdců z nákladního listu plynoucí a vykonati práva jejich, jmenovitě právo zástavní. Nehájil-li poslední povozník práv předchůdců svých vůbec nebo jen neúplně jich hájil, jest jim regresem zavázán.

3. I řád konkursní vytýká dva důležité případy regresu naproti konkursní podstatě. Stanovíť § 18 konk. ř.: Spoludlužníci k ruce nedílné a rukojmí společného dlužníka mohou v konkursu žádati náhradu toho, co splatili před zahájením konkursu nebo později na pohledávku, pokud jim přísluší postih za společným dlužníkem. § 19 konk. ř. předpisuje: Zahájí-li se zvláštní konkursy o jmění více osob, které se za touž pohledávku rukou nedílnou zaručily, může věřitel vymáhati celý obnos své pohledávky při každém jednotlivém konkursu a při rozdělování v jednotlivých podstatách konkursních žádati kvoty připadající na celý obnos pohledávky tak, až dojde úplného uspokojení. Přebývá-li nějaký obnos po úplném uspokojení jeho pohledávky a jen do výše tohoto přebytku místo má vzájemný postih konkursních podstat a to v tom poměru, v jakém může solidární dlužník mimo konkurs vzájemně žádati náhradu pro nepoměrný příspěvek v placení.

4. O regresu v právu směnečném viz čl. »Regres směnečný« (viz též čl. Plnomocenství, Rukojemství, Korrealita, Správa, Náhrada škody).

Regres směnečný.

I. Pojem.

Směnečný regres jest nárok majitele směnky na zaplacení nebo zajištění sumy směnečné se strany osob směnečně zavázaných za podmínek stanovených právem směnečným.

II. Regres na zaplacení.

1. Postižníky jsou předchůdci — vydatel a indossanti (giranti).

2. Regres přísluší však jen tehdy,

a) byla-li směnka ku placení presentována,

b) prokázána-li dále jak presentace, tak i nezaplacení protestem v čas o tom učiněným (čl. 41 sm. ř.),

c) zprávil-li majitel směnky pro nezaplacení protestované svého bezprostředního předchůdce o nezaplacení (čl. 45 sm. ř.).

Dle dřívějších rakouských zákonů směnečných bylo možno regres na zaplacení i tehdy ku platnosti přivést, odepřel-li trassát příjem (akceptaci) absolutně nebo podmíněčně a nebyla-li též směnka honorována (čestně přijata); místo toho zaveden nyní regres na zjištění.

3. Řád směnečný připouští však regres na zaplacení v některých výjimečných případech, jakkoli nejsou splněny podmínky v čl. 41 sm. ř. stanovené a to:

a) Jestliže držitel indossovaného opisu schovatel původní směnky nevydal a držitel učinil protest pro nevydání originálu, může žádati regres na zaplacení na oněch indossantech, jichž původní indossace poznamenány jsou na opisu směnky, a nemusí směnku k zaplacení presentovati. Důvod toho, že lze regresu zde žádati a netřeba ku placení předkládati, tkví v tom, že trassát není povinen poskytnouti zaplacení na pouhý opis směnky (archiv pro právo sm. sv. V. str. 411).

b) Pravidelně nelze bez protestu ku platnosti přivést regres na zaplacení; výjimka nastává v tom případě, byla-li směnka indossována s dodatkem »bez protestu«, »bez výloh«.

c) Omeškání notifikace má však v zápětí toliko částečnou ztrátu práva regresního, totiž ztrátu nároků na úroky a útraty. S druhé strany však vede opomenutá notifikace i k jiným škodám; předchůdcům vzchází tím právo na náhradu škody proti těm, kdož k notifikaci byli zavázáni. Indossoval-li však indossant směnku neoznačiv dodatkem místo, lze jej při notifikaci pomínouti (vynechati), takže sluší jeho předchůdce zpravit o nezaplacení, avšak opět s tou podmínkou, že jeho adresa, pokud se týká, místo jeho pobytu ze směnky patrně jest.

Závazek zaplatiti úroky a provisi dle čl. 45 sm. ř. předpokládá bezpodmínečně, že učiněna byla v čas písemná notifikace o protestu pro nezaplacení, kterouž nelze nahraditi ústní, byť i včasnou notifikací o vykonaném protestu (rozh. ze dne 6. května 1884).

Nebyl-li o protestu vyrozuměn některý předchůdce, není povinen zaplatiti úroky z prodlení ode dne doručení žaloby (rozh. ze dne 28. května 1873), a rovněž zaplatiti útraty žalobní (rozh. ze dne 5. října 1881). Provisi přísluší jedině postižateli (rozh. ze dne 18. července 1865).

4. Předmět regresního nároku.

a) Majitel směnky může cestou regresní žádati na svých předchůdcích nezaplacenou sumu směnečnou vedle 6⁰/₀ úroků ode dne splatnosti, útraty s protestem spojené, 1⁰/₃ ⁰/₀ provise a jiné výlohy (poštovné, poplatky dohodčí atd.).

b) Obnosy tvořící nárok regresní musí býti počítány, bydlí-li postižník jinde než v místě platebním, dle toho kursu, jaký má směnka na viděnou převedená s místa platebního na bydliště postižníka. Není-li kursu v onom bydlišti, spravuje se kurs dle místa nejbližšího u bydliště postižníkova.

c) Promlčení nároku z akceptu směnečného vylučuje regres na předchůdce, třeba nárok regresní sám o sobě by promlčen nebyl.

5. Práva postižníkova.

a) Postižník oprávněn jest žádati, aby mu byly vydány všechny doklady, na jichž základu může býti proti němu regres vykonán; sem náleží: protestovaná směnka, protest a kvitovaný zpětný účet, ježto jinak může odepřiti placení (čl. 54 sm. ř.). Důvod tohoto zákonného opatření spočívá i v tom, že toliko tímto způsobem předchůdci postižníka poskytuje se

možnost, aby mohl regres opět dále na svých předchůdcích vykonati. Jinak snáší se čl. 54 sm. ř. s §§ 1422 a 1423 o. o. z., neboť plátce nabývá práva na postoupení práv věřitelových.

b) Postižník předchůdce může též regres od sebe odvrátiti i tím, že zaplatí a vymůže si na majiteli směnky vydání směnky, protest a kvitovaný zpětný účet (čl. 48 sm. ř.).

c) Postižník, uspokojivší placením nárok regresní, oprávněn jest dále škrtnouti svoji indossaci i indosaci svých následníků.

d) Konečně mu přísluší právo hojiti se na některém dřívějším indossantovi nebo na vydateli směnky a sice může žádati za sumu, kterou byl zaplatil nebo vyrovnal rimessou (zaslanou směnkou) vedle 6⁰/₀ ročních úroků ode dne placení, vzešlé útraty a $\frac{1}{3}$ ⁰/₀ provise.

6. Regres směnkou návratnou (viz čl. »Směnka«).

7. Pořad v nárocích regresních. Majitel směnky pro nezaplacení protestované může žalobou vystoupiti proti všem osobám směnečně zavázaným nebo jen proti některým nebo některému z nich, nepozbýváje tím nároku svého za těmi, proti nimž nevystoupil. Majitel směnky není při tom vázán pořadem indossací (čl. 49 sm. ř.). Toto zákonné ustanovení jest důsledkem zásady vyslovené ve čl. 81 sm. ř. o solidárním ručení všech směnečných dlužníků.

III. Regres na zjištění.

1. Regres na zjištění má místo, nebyla-li směnka vůbec akceptována nebo jen s jistým obmezením nebo byla-li akceptována na sumu nižší, než na kterou zní. Podmínky k výkonu regresu jsou:

a) presentace směnky ku přijetí,

b) protest pro nepřijetí,

c) presentace směnky ku přijetí i pokud jde o nuznou adresu, je-li tato obsažena na směnce a zní-li na místo platební (čl. 56 sm. ř.);

d) odpírá-li příjem i nuzná adresa na místo platební znějící, dlužno i proti ní učiniti protest.

I když trassát přijetí odmítl, potřebí jest k zachování regresního práva na vydatel a indossanty směnku v době splatnosti presentovati ku placení a pro nezaplacení protestovati. Protest pro nepřijetí sám o sobě nepostačuje (rozh. ze dne 2. ledna 1873).

2. Regres na zjištění lze dále k platnosti přivesti pro nejistotu akceptantovu a to v případě zahájení konkursu, zastavení platů, nebo byla-li bezvýsledně vedena exekuce.

a) Právo žádati cestou regresu za zjištění přísluší remitentu a každému indossatáři; byla-li však směnka přijata čestným akceptantem, může právo toto přivesti ku platnosti toliko honorát a jeho předchůdcové.

b) Legitimace k pohledávce regresní spočívá již v držbě protestu a není potřebí předložiti směnky ani dokazovati, že postihatel sám následníkům svým jistotu zřídil.

c) Také není postihatel při postihu svém vázán ani pořadem ani tím, že již jednou určitou volbu vykonal.

3. Nebyla-li směnka přijata, povinni jsou zříditi jistotu předchůdci; je-li nejistým akceptant nebo vydatel vlastní směnky, má povinnost tu kromě předchůdců i akceptant, při vlastních směnkách pak vydatel. Předchůdci jsou však povinni zříditi jistotu jen za tou podmínkou, že jim jest vydán protest. Každý předchůdce jest povinen zříditi jistotu a neosvobozuje

se od závazku tohoto důkazem, že již jiný předchůdce jistotu zřídil. Každý předchůdce povinen jest však zříditi jistotu toliko jednou; neboť zřízená jistota ručí netoliko postihatel, nýbrž i všem ostatním nástupcům zřizovatele, pokud proti němu vykonávají regres na zjištění. Nástupci jeho jsou oprávněni žádati za další jistotu toliko pro ten případ, že by mohli vznésti důvodné námitky proti způsobu nebo velikosti zřízené jistoty (čl. 27 sm. ř.).

Rejstříky celní.

I. Pojem a význam.

Celní rejstříky jsou úředně parafované, přesně zúčtovatelné, nejujxované knihy úřední (zápisky) formy sešitové, jež se vedou při celních úřadech, sloužíce vůbec k zachování evidence dováženého i vyváženého zboží a k průkazu, jak se zbožím dále se nakládalo, posléze k zapisování vybraných celních i jiných vedlejších poplatkův.

II. Druhy celních rejstříků.

Celní úřady vedou tyto rejstříky celní:

1. Rejstřík opovídací, který jest určen k poukazu zboží z opovídacího místa k hranici celního úřadu, pak i k poukazu zásilek zboží, kteréžto zásilky dopravovány jsouce po dráze nebo po lodích, se dovážejí, vyvázejí nebo provážejí a to na základě nakladacích listů těmito ústavy vydanými, dále k průkazu cizozemských poštovních zásilek jízdní poštou dopravovaných na základě poštovního listu povozního do celních úřadů nejbližše ležících u místa jich určení. V opovídacím rejstříku činí se měsíční závěrka; vyřizování tohoto rejstříku děje se opovídacím listem, jež vydal úřad opovídací a jenž vyřizovacím úřadem potvrzen jsa, nazpět se vrací; nevrátí-li se ve 30 dnech potvrzený list opovídací a nemá-li vyhledávání zavedené výsledku, přikročí se k trestnímu řízení.

2. Vyhlášovací (deklarační) rejstřík určen jest k zapisování písemných deklarací u pohraničních celních úřadů, pak i k zanášení zásilek zboží opatřených listem opovídacím, a k průkazu, jak se nakládalo se zbožím došlým. Tento rejstřík uzavírá se a vyřizuje též každý měsíc a to pomocí přijímacího rejstříku, bylo-li zboží vycleno; pomocí rejstříku opovídacího a rejstříku vyhotovených listů průvodních, bylo-li zboží dále poukázáno; pomocí rejstříku záznamného, je-li zboží ve stadiu řízení záznamného; pomocí knihy skladištní, bylo-li zboží ve skladišti uloženo; pomocí rejstříků důchodkových pokut, vyskytla-li se závada a pomocí připojených nálezů v předmětech, s nimiž se jako s věcmi cla prostými naložilo.

3. Přijímací rejstřík, jež vedou všechny úřady celní a jenž slouží k zápisům všech příjmů celních i vedlejších a k zajištění nutnému za příčinou celního řízení. Uzavírá se také měsíčně a přenášejí se do něho peněžní obnosy z ostatních rejstříků.

4. Rejstřík vyhotovených listů průvodních slouží k poukazování cizozemského a nevycleného zboží bez rozdílu, bylo-li určeno k vyclení dovoznímu, ku přijetí do úředního skladiště, k průvozu nebo k řízení záznamnému; dále k poukazování statků průvozních, jichžto vývoz dlužno prokázat, jakož i k poukazování tuzemského zboží, jež majíc jíti za moře nebo přes cizí území, zase se do tuzemska vrátí; zajištění, které při poukázání třeba v hotovosti zapraviti a vedlejší poplatky zapisují se do tohoto rejstříku a přenášejí se s měsíční závěrkou do přijímacího rejstříku; tento rejstřík uzavírá se také měsíčně a vyřizuje se pomocí čísel